

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dveh kratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana. pisma se ne sprejemajo.

Objava Unije rudarjev.

V zmislu sklepa celokupnega načelstva z dne 30. januarja 1918 se bo vršil

V. unijski zbor rudarjev avstrijskih

dne 18., 19., 20., 21. in eventualno 22. maja 1918 na Dunaju (zborovališče se naznači pozneje). Razprave se prično dne 18. maja ob 10. dopoldne. Provizorični dnevni red je naslednji:

1. Poslovanje:

- a) določitev dnevnega reda in poslovnika;
- b) volitev komisije za pregledovanje predlogov in volilne komisije,

2. Poročila:

- a) Unijskega načelstva o strokovnem tisku;
- b) blagajniško poročilo Unije;
- c) poročilo revizorjev.

3. Sprememba pravil.

4. Sprememba upravnega poslovnika.

5. Naše zahteve med vojnim in prehodnim gospodarstvom.

6. Rudarsko pravo v vojni in pritožbene komisije.

7. Stanje rudarskega zavarovanja.

8. Volitev Unijskega načelstva.

9. Predlogi, ki jih ni bilo mogoče rešiti med gorenjskimi točkami.

Predloge za Unijski zbor je v zmislu § 12., točka 6, unijskih pravil vposlati unijskemu načelstvu vsaj 8 tednov pred vršitvijo unijskega zbora, ki jih mora isti objaviti vsaj 6 tednov prej v strokovnih listih.

Predlogi revirjev, krajevnih skupin morajo biti torej najkasneje do 23. marca v rokah unijskega načelstva. Volilni odseki se razglase kasneje.

Vsi dopisi in predlogi se naj pošljejo le na naslov Unija rudarjev avstrijskih v Turn-Teplitz., Kaiserstraße 128.

Unijsko načelstvo.

Rudarski shod v Idriji.

V nedeljo 27. t. m. se je že ob 9. dopoldne zbralo v veliki dvorani pri „Črnem orlu“ 530 moških delavcev in 179 žensk. To število je med shodom naraslo na okroglo 1000 oseb. Shodu sta predsedovala za podružnice rudarske „Unije“ sodruga Bajt in Vidmar. Kot glavni poročevalec k dnevnemu redu je poročal sodrug Straus. Obrazložil je obširno uspehe in neuspehe, ki jih je imela na zadnjem shodu izvoljena deputacija pri raznih oblastih. Prečital je resolucije z dne 30. septembra 1917 in z dne 6. januarja 1918 ter pismen odgovor, ki ga je dala c. kr. dež. vlada po c. kr. okrajnem glavarstvu v Logatcu na delavske zahteve po 6. jan. t. l. Nato je podal obširno poročilo za krajevni del. odbor rudarske zadruga glede razprave in odgovorov c. kr. rudarskega ravnateljstva na delavske zahteve sodr. Jazber. Delavstvo je bilo z neuspehi svojih zahtev zlasti glede prehrane in regulacije

temeljnih plač skrajno nezadovoljno. Klicalo je ogorčeno, da se z obljubami ne da več tolažiti. Mir in to kar zahtevamo hočemo imeti, prej ne gremo na delo, nosili bomo odgovornost sami itd. Le z veliko težavo se je posrečilo soodr. Strausu razburjene zborovalce prepričati, da za stavko sedaj, ko se je drugod končala, ni primeren čas in jo je treba, če se hoče imeti uspeh, temeljito organizirati. Zato naj se od tega skrajnega boja za sedaj odstopi, pripravi pa za takrat, ko bo primorano nastopiti zopet drugo organizirano delavstvo. Za enkrat pa naj sprejme resolucijo, ki se glasi:

Resolucija.

Rudniško delavstvo, zbrano na javnem shodu, dne 27. januarja 1918 v pivarni pri „Črnem orlu“ v Idriji je sklenilo soglasno sledeče:

1. Delavstvo odločno izjavlja, da vztraja pri zahtevah, sklenjenih v resoluciji z dne 30. septembra 1917 v „Jožefevi čakalnici“, z dne 6. januarja 1918 pri „Črnem orlu“ osobito glede prehrane in regulacije temeljnih plač in današnjih zahtevah ter je odločeno, da se posluži, če bi se rešitev zavlačevala ali če bi bila neugodna, najskrajnejših, zakonito dovoljenih sredstev.

2. C. kr. vlada se pozivlja, da takoj odpravi brezpravnost delavstva, ki je nastalo vsled militariziranja industrijskih podjetij.

3. Rudniške in gozdne vpokojence, kakor tudi družine vpoklicanih, se je iz rudniške aprovizacije izločilo ter proti njih volji izročilo za prehrano občinam. Zato se c. kr. vlada pozivlja, da takoj dovoli vsem, ki so bili pred 15. avgustom 1917 v rudniški aprovizaciji prosta izbira za prehrano v združnih oddajališčih „Vojne zveze“ v Idriji.

4. Rudniško aprovizacijo v Idriji vodi rudniško predstojništvo, občinsko pa mestno gerentstvo popolnoma absolutno brez sodelovanja ljudskih zastopnikov. Takim protipostavnim in nedemokratskim upravam ni delavstvo nikdar zaupalo, posebno pa ne zaupa danes. Zato se c. kr. vlada pozivlja, da uredi organizacije ljudske prehrane v Idriji tako, da bodo pri rudniški aprovizaciji sodelovali od delavstva, pri občinski pa od vseh slojev občine izvoljeni zastopniki.

5. V rudniški aprovizaciji sprejeto blago, ki se plačuje proti odtegnitvi pri rudniški blagajni, naj se zapišejo vsakokrat v množini in ceni na plačilne listke, da bo vsakemu razvidno, koliko blaga je prejel in po kateri ceni.

6. Občinski odbor v Idriji je bil razpuščen brez utemeljenih povodov in proti volji občanov. Postavljeni so bili gerent in svetovalci, ki so vsi pristaši ene same stranke v Idriji, kar se ne strinja s § 9. občinskega reda, glasom katerega morajo biti vsi občani deležni enakih občinskih pravic in koristi, kar se mora posebno poudarjati sedaj glede prehrane. Zato se c. kr. vlada pozivlja, da nemudoma odredi razpis občinskih volitev v Idriji ter tako vzpostavi zopet ustavnost mestne uprave.

7. C. kr. vlada se pozivlja, da odstrani vse ovire za sklep miru s tem, da prizna nepotvorjeno demokratično pravico samoodločevanja narodov v vseh deželah.

Ta resolucija se je po kratki debati z dodatkom predsednika Bajta na čušeno

sprejela. Ravnotako se je sprejel tudi predlog M. Klemenčiča, da se delo na državni cesti opravlja v času od pol 12. dopoldne do 7. zvečer, namesto od 7. zjutraj do 3. popoldne. Končno so govorili še Pivk, Straus in Bajt, nakar je bil lepi shod zaključen, zborovalci pa so se popolnoma mirno razšli.

Demokratizacija v angleški industriji.

Angleška vlada je lani meseca junija ustanovila kakor znano zaradi vedno večjega razburjenja in nezadovoljnosti med industrijskim delavstvom celo vrsto odborov, da preiščejo vzroke in predlagajo primerne odredbe v odpravo nedostatkov. Kakor prihaja sedaj v javnost, predlagajo odbori, da se da delavcem merodajen vpliv na notranjo uredbo obratov. Kot vzrok nezadovoljnosti se navaja naraščajoča draginja življenjskih potrebščin in ne sporedno naraščajoča višina mezd. Dalje se polašča delavstva nezaupanje napram vladi zaradi omejitve svoboščin strokovnih organizacij in zaradi omejitve prejšnjih običajev strokovnih organizacij z municijskim zakonom.

Da se delavcem zagotovi vpliv, naj se osnujejo za posamezne industrije stalni deželni industrijski in okrajni sveti, ki naj bodo sestavljeni iz enakih delov izmed podjetnikov in delavcev. K tej organizaciji pridejo še tovarniški odbori, ki sestojijo enako iz zastopnikov obratnega vodstva in delavcev. Ti naj delajo tesno z okrajnimi in deželnimi industrijskimi sveti. Naloge, ki jih imajo industrijski sveti, ali jih nalagajo okrajnim svetom ali tovarniškim odborom so navedene v naslednjih navodilih:

1. Boljše izrabljanje praktičnega znanja in izkušenj delavcev.

2. Dognanje pomočkov v dosego večje odgovornosti in večje udeležbe delavstva pri urejevanju in izvrševanju delovnih pogojev.

3. Določitev splošnih načel za delovne pogoje, kakor tudi metod, kako se naj določa mezda in izplačuje. Zlasti naj se ozira tudi delež delavstva na dobičke.

4. Določitev urejenega postopanja pri obravnavah med delodajalci in delavci, da se preprečijo in poravnajo spori.

5. Zagotovitev čim stalnejše delo in zaslužek ne da bi se omejevalo menjavo poklica in službeno mesto.

6. Ugotovitev metod za določitev primernih mezd, akordnih mezd in podobnih, kakor ureditev različnih težkoč, ki nastanejo zaradi mezdnih metod ali mezdnih zneskov (neglede na določitev temeljnih mezdnih načel pod 3).

7. Tehniško izvežbanje in izurjenje.

8. Gospodarsko preiskovanje in izraba industrijske zmoglosti.

9. Odredbe, ki upoštevajo in donajajo korist delavcem za iznajdbe in izboljšave, kakor tudi zagotove in pospešujejo pravico iznajditelja.

10. Zboljšanje delovrše, strojnih naprav in organizacije obratov, ob izrečnem sodelovanju pri izvedbi novih načrtov.

11. Presojanje zakonskih načrtov, ki se tičejo industrije.

K tem predlogom zavzema tudi „Deutsche Arbeitgeber-Zeitung“ svoje stališče, seveda jih odklanja. Sklicuje se pri tem na neki angleški list in pravi: Po pravici opozarja znameniti angleški list „Engineering“, da bi taki industrijski sveti vsako firmo, vsakega delodajalca in vsakega delavca, če je strokovno organiziran ali ne, podredili izključno kontroli strokovnih organizacij. Celotna industrija bi bila „z zavezanimi rokami“ izročena industrijskim svetom, in sicer stranki, ki se je nanjo angleška vlada že tri leta ozirala, s tem uspehom, da se s stavkami in z omejevanjem ženskega dela ovira produkcija v obratih, vojska pa je bila na fronti, ne da bi bila dovolj oborožena, izročena sovražniku.

Domači pregled.

Občni zbor podružnice kovinarjev na Jesenicah se bo vršil v nedeljo dne 24. t. m. ob 9. dopoldne pri Jelenu na Savi.

Občni zbor delavskega podpornega društva na Savi, ki se je vršil dne 27. januarja 1918 je bil žal slabo obiskan, kar je umljivo, ker delavstvo v teh resnih časih potrebuje svoj prosti čas zato, da si poišče sredstva za vsakdanjo prehrano in sploh se delavstvo vse premalo zanima za tako važno društvo kot je podporno društvo. Na občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor: Schneider Ivan, predsednik; Trem Ivan, namestnik; Hrepeunik Anton, blagajnik; Mrak Jakob, namestnik; Ambrožič Vincenc, zapisnikar; Cegnar Franc, namestnik; Zugwitz Anton, Moretti Jožef, Gabriel Franc, Svetina Miha, Bartonel Anton, Jereb Janko, odborniki. Računska preglednika Onič Franc in Povše Marka. Ker je Podporno Društvo za vsakega delavca potrebno in deluje s tako majhnimi prispevki, da jih lahko vsak delavec utrpi, se opozarjajo vsi delavci in sodrugl, da mu pristopijo. Sklenilo se je med drugim tudi to, da se ne bo več pobiralo miloščine po oddelkih v tovarni za obolele delavce in kdor hoče imeti oporo v potrebi, naj pristopi k podpornemu društvu. Društvo je nestransko, prispevki majhni, namreč za navadno bolniško podporo 70 v. za bolniško podporo in pogrebno podporo 80 v. za bolniško za pogrebno za uda in njegovo ženo 90 v. Bolniška podpora znaša dnevno 1 K skozi 10. tednov. Torej, delavci oklenite se društva.

Trbovlje. Občni zbor podružnice „Trbovlje“ Unije rudarjev avstrijskih bo v nedeljo dne 10. februarja ob 3. popoldne v prostorih „Delavskega doma“. Dnevni red: Računsko poročilo. Volitev odbora. Predavanje o potrebi organizacije. Prosimo sodruge člane, da se zborovanja v največjem številu udeležijo. Zvečer priredi podružnično vodstvo društveno veselico v prostorih Delavskega doma. Vstopnina znaša za moške 1 krono. Vabimo sodruge in sodružice na obilno udeležbo. — Odbor.

Hrastniški delavci tovarne za kemiške produkte pred pritožbeno komisijo v Gradcu. Delavci kemiške tovarne so tožili podjetje zaradi izboljšanja mezdnih razmer. Zahtevali so 30 odstotkov draginjskih doklad, tako da bi znašale skupaj 50 odstotkov, premijo 1 K za vsak res opravljeni delavnik in 50 h za ženo ter 25 h za vsakega otroka, ki mora delavec skrbeti zanj, dalje namesto mesečnega izplačevanja mezde, 14 dnevno izplačevanje. V torek se je vršila obravnava v Gradcu; delavce je zastopal s. Sitter. Komisija je priznala zvišanje draginjskih doklad na 40 odstotkov in vsakemu delavcu, ki opravi vse delavnike v mesecu premijo 10 odstotkov plače za vsak delavnik, razen tega za žene delavcev po 50 h, za otroke, ki morajo delavci skrbeti zanje, po 25 h. Ure čez čas se plačujejo 50 odstotkov dražje kakor je mezda. Izplačuje naj se mezda vsakega 1. in 16. v mesecu. Razsodba velja tudi za nazaj do 16. januarja 1918.

52 vojnih milijonarjev v Mariboru. Maribor šteje 52 milijonarjev, ki jim je do milijonov pomagala vojna, torej kri in krvavi žulji stotisočev drugih. V Mariboru vlada med široko množico prebivalstva največja beda in pomanjkanje, za katerih olajšavo ti gospodje nimajo nobenega srca, pač pa izmečejo za svoje žene in dekleta ogromne vsote, da hodijo in se vozijo po mestu kot kneginje.

Zvišanje delavskih plač v Pulju. Delavski komite v Pulju naznanja nastopno zvišanje plač delavskih plač: C. kr. mornariški arzenal je obljubil povprečno 50 odstotno zvišanje plač. Razprave se končajo na Dunaju. Dotle dobi to delavstvo za čas od 1. oktobra 1917 dalje 30 odstotni povisek. Za črnovojniške delavce je vojno ministrstvo privolilo ureditev plač po načelih za drugo delavstvo veljavnih. Pri plinarni in elektrarni: povisek na uro 15 vin. za profesionaliste, 10 vin. za pomožne delavce. Vojna doklada se zviša dnevno od 1 krone 30 vin. na 3 krone. Za nabavo obleke dobe po 100 K. Pri tramvaju: 30 do 40 odstotkov poviška. Sodruga Domes in Chiussi sta na Dunaju in se vrneta v 14. dneh po končanih pogajanjih v vojnem ministrtvu.

Okrožna konferenca tržaškega železničarskega tajništva dne 3. februarja pri Novem svetu v Ljubljani. Delegatov je bilo 14; zastopanih krajevnih skupin 12; gostov je bilo 8. Centralo je zastopal s. Weigl iz Dunaja; deželno tajništvo pa s. Kopač iz Ljubljane. Za jugoslovansko soc. dem. stranko sla bila delegirana sodruga Kristan A. in Petejan Josip. V predsedništvu sta bila soglasno izvoljena sodruga Kregar Josip iz Ljubljane kot predsednik; sodrug Boninmaser Valerijo iz Trsta. Iz poročila tajništva posnemamo sledeče zanimive točke: Južno tajništvo obsega 34 krajevnih skupin, od katerih je bilo 9 evakuiranih, katerih posle vodi tajništvo. Vojna je tudi v tem okrožju kruto gospodarila. Omeniti je treba, da je juž. žel. svoje delavstvo nakratko 14. dnevno odpovedala in isto odvedla na skupno zbirališče v Ljubljano, odkoder se je ušlo delavstvo razvrstilo po postajah cele juž. železnice nezmeneč se za bedo njih družin. Vsled česar se je članstvo poizgubilo, če tudi so nekateri plačevali svoje prispevke v drugih krajevnih skupinah. Vsled česar je padlo število članstva v letu 1915, od 3900 na 1658 članov. V teku leta 1916. so se razmere nekoliko spremenile, velik del evakuiranih in upoklicanih, se je vrnil v Ljubljano, vsled česar je tudi število članstva polagoma naraščevalo in doseglo konec leta 1917 število 2605. Po narodnosti se dele člani tako-le Slovencev je 2323; Nemcev 164 in Italijanov 114. Skupnega denarnega imetja imajo krajevne skupine 3365 K 42 vin.; knjižnica obstoji iz 1904 zvezkov, skupna vrednost 3352 K. Skupno imetje 7217 K 82 vin. V poročevalni dobi je bilo 477 shodov po § 2; 119 društvenih shodov in 155 sej. Intervencij na drž. železnici 166; političnih 27 s delnim uspehom; 70 s popolnim uspehom. Na centralo so krajevne skupine odposlale v letu 1915, 23.780 K 69 vin.; v letu 1916, 23.338 K 52 vin.; v letu 1917, 21.052 K 71 vin. — Centralne organizacije so se do danes obnesle in nimamo nobenega povišanja, da spremenimo način naše organizacije. Delegacijsko zborovanje na Dunaju nam je dalo v narodnem oziru popolno samozpravo. Nesreča bi bila za železničarje, če bi se delili po narodnostih, ker bi v tem hipu izgubili močjo za slombo vseh narodov. V naših krajih bi morda spravili v organizacijo največ 4000 železničarjev, kar bi gotovo pomenilo le suho vejo na organizacijskem dablju. Železniška uprava je interacionaalna, če tudi danes prevladuje mnenje nekaterih, da bi se z nacionalno organizacijo strl. dosegli sistem na železnicah, medim da je nasprotaj res. S cepitvijo oslabimo samoga sebe in tudi naše tovariše. Najtežji vzgled za to so nam češki železničarji, kateri tavajo okoli kakor izgubljene ovce in so vsled separa-

tizma brezmočni eni kakor drugi. Pa tudi pri nas smo imeli zadosti izkušenj, iz katerih smo se naučili ceniti moč skupne organizacije. Če bi imeli nemški železničarji drugo začetno plačo, ali krajšo napredovalno dobo, kakor nemci, potem bi morali spremeniti našo organizacijsko formo, ker pa imamo vse pridobitve, skupno, potem pa ni nobene potrebe, da bi cepili našo organizacijo. Ker pa organizacija od dne do dne narašča in se kupiči delo vsled česar tudi narašča vedno večja odgovornost, se sklene ustanoviti nekak izvršilni odbor, ki je na sedežu tajništva in tudi na vseh progah. Ožji odbor tvorijo 4 člani ljubljanskih kraj. skupin; 4 člani v Trstu. Ljubljana Gorenjsko en zaupnik; Dolenjsko 1; Zidan most 1; Pragersko in Ptuj 1 zaupnik. Dokler ostane tajništvo v Ljubljani tvori ljubljanski odbor, ožji odbor, ostali odborniki pa širši odbor. Ta odbor ima posvetovalen glas v vseh agitacijskih in organizatoričnih vprašanjih. S to novo uvedbo se bode agitacijsko delo porazdelilo in bodo zaupniki ta koj informirani o vseh ukrepih. Sodruga Kovač se strinja z izvajanjem govornika. Po končani točki raznoterosti, je sodrug Kregar zahvalivši se vsem delegatom za vstrajno sodelovanje zaključil ob 3 četrt na 6. zvečer konferenco.

Anarhija v aprovizaciji. Razmere v aprovizaciji po mestih in industrijskih krajih in deloma tudi na kmetih postajajo skrajno kritične. Stotine odredb in naredeb in ne vemo kaj še vsi imamo, ki druga drugo ovirajo, dajejo koncesije posameznim slojem in so tako površno izvedene, da o njih resnosti niti govoriti ni mogoče. To se zapleni, ono se zapleni in kar se ne zapleni, se rekvirira in nazadnje ni ne zaplenjenega ne rekviriranega blaga. Od česa naj danes živi ljudstvo, ki mora sproti kupovati živila, kje jih naj dobi? V trgovinah nimajo nič, na trgu ni nič, aprovizacije ne dajo niti desetinko tega, kar človek potrebuje, in sicer sedaj ob začetku meseca februarja! Vzemimo na primer Ljubljano. Občina je rekvirirala jajca, zelje, repco, sadje, meso in mast ji gre po dogovoru z deželno vlado in deželnim mestom za klavno živino, toda od vsega ne dobi deloma nič, ali je dobila deloma le prav malo. Dočim nima Ljubljana že več mesecev prav nobene masti, vzoro cvete v Ljubljani tihotapska industrija z mlom, pri kateri podležejo brezvestni ljudje špeh, loj in drob. In z mlekom? Žiravi in dorasli ljudje porabijo skoro vse mleko, bolniki in otroci ga pa nimajo. Posledice se jasno kažejo v smrtnih statistikah. Zakaj vse to? Edino zato, ker so imele merodajne eksekutivne oblasti pred očmi interese posesta ih in meščanskih strank ne pa splošno apro vizacijo. Vse je polovičilo! Zlči se kakor bi hoteli reči, mi imamo, vi si pa iščite! In ironičen nasmech. Če bi se bile izvedle rekvizicije, če bi bilo tihotapstvo dosledno preprečeno, če bi bile oblasti res poskrbele, da se živila oddajajo na pristojna mesta ali vsaj vestno popišejo in uredila sistematično aprovizacijo za vojaško in civilno prebivalstvo, bi danes ne imeli take krize. Tako pa, ker med vojaško in civilno rekvizicijo ni bilo sporazuma, ker imamo na ljubo posameznim stanovom največji nered, je nevarno, da mora apro vizacija odreči ter da zaradi nereda trpe prav posebno naši južni kraji, ker imamo blizu fronto in cele države ob Jadranskem morju, ki so navezane na naše kraje, ker same niso ničesar pridelale. Sedaj bi bil čas, da se kaj ukrene za bodočo zimo! To da kdo naj ukrene?

Ogrski državni zbor. V ogrski poslanski zbornici je ministrijski predsednik dr. Wekerle označil kot prvi čin velike politične izravnavne razširjenje volilne pravice na podlagi primarni zgo lovinskemu razvoju Ogrske Vlada hoče nadalje inavgirati napredujoči dobi odgovarjajočo socialno politiko, razviti vzgojo ljudstva in upravo izjednostaviti. Glede posestne politike, izjavlja Wekerle,

je prva zahteva narodnih interesov, da ostane zemlja v „naših“ rokah. Glede mirovnih pogajanj je rekel dr. Wekerle: Ali bodo sedanja mirovna pogajanja dovedla do splošnega, trajnega miru, tega sedaj ne morem reči za gotovo. To pa vem, da smo odkrito in resno pripravljeni za mir. Mi nečemo ničesar zavojevati, mi smo pripravljeni, iskati pravo in dostojno sporazumljenje, ki vodi do trajnega miru. Edini naš pogoj je nedotakljivost našega teritorija in naše pravice, da si sami uredimo naše notranje zadeve. ne dovolimo, da bi se pri nas razvile kali razkroja in da bi na razdirajoč način dvignile glavo ljudske skupine, ki se tvorijo sedaj pod geslom miru. Zvezo z Nemčijo smatramo za najuspešnejše zavarovanje miru ter jo želimo ohraniti in okrepiti. Naš cilj je tudi samostojna ogrska armada kot del skupne armade; vodstvo in notranja organizacija ostane skupno. Na tej podlagi je cesar našo zahtevo odobril. Reforma pa se seveda izvede šele po vojni. Na to je govoril grof Štefan Tisza in izjavil, da odobrava Wekerlejevo agrarno reformo. Nasproti Avstriji si mora Ogrska na vsak način zavarovati svojo gospodarsko svobodo in samostojnost. V vprašanju volilne reforme upa, da se doseže kompromis. Delovna stranka bo vlado podpirala. Seja se je potem zaključila. Prihodnja seja v torek. — Iz Budapešte se z dne 1. februarja brzogovorno poroča: ustavna stranka se je sestala danes na konferenco, v kateri je bilo sklenjeno, da se stranka razpusti, njeni člani pa prestopijo k novi vladni stranki. Tudi združena neodvisna stranka in stranka leta 1848 se združita in pristopila vladni stranki.

Državne podpore za svojce v Ameriki pridržanih avstrijskih državljanov. Ker so Združene države v Severni Ameriki od 7. decembra 1917 tudi z Avstro-Ogrsko v vojnem stanju, imajo od tega dne tudi svojci v Združenih državah severno-ameriških pridržanih avstrijskih državljanov pravico do državne podpore po zakonu z dne 17. avgusta 1917, št. 376 drž. zak., če so seveda ostali zakoniti pogoji podani. Prošnje je vlagati pri političnem okrajnem oblastvu (c. kr. okrajnem glavarstvu, mestnem magistratu) prosiščevega bivališča: vlagajo jih lahko razen svojcev samih zanje tudi njihovi zastopniki, županstva, pomožne pisarne in občekoristna društva.

Zamena! Ko se je kmetom rekvirirala krma, so jo morali oddajati q po 17 K. Sedaj jo živinorejci prosijo od deželnega mesta za krmila v Ljubljani, ki jim zaračuna seno 1 q po 30 K brez dovoza. Zato, ker je seno dražje, je tudi slabejše. Splošno se čujejo pritožbe, da je gnilo, prepelelo in po večini za govedo neužitno. Ta fina krma se uvaža od drugod.

Narodna napredna stranka se je prekrstila v Jugoslovansko demokratsko stranko. Ne verujemo, da bi samo sprememba imena kaj spremenila. Program, namen je glavno.

Da krompir ne zmrzne. Položi v jeseni po tleh v kleti deske, pokrij jih na debelo s časopisnim papirjem in natresi nanj krompirja, ki seveda ne sme biti vlažen. Ta krompir pokrij zopet s precej debelo plastjo papirja in obloži tudi stene na debelo s papirjem, ako je krompir blizu njih. Na papir naloži iznova krompirja, tako da bo ves kup kakega pol metra visok. Vrhnji krompir pokrij, seveda tudi s papirjem. Kadar odneha mráz lahko odstraniš gornji papir, da se krompir malo prezrači, a ga nato znova pokrij. Namesto papirja tudi dobro služi suh praprot ali pepel, s katerim posipaj krompir.

Svetovni pregled.

Vojna in mirovna pogajanja. Sporazum je imel sejo v Versaillesu na Francoskem. Sklenil je, da se mora vojna nadaljevati do konca, dasi sklep propušča misel o mirovnih pogajanjih. Wilsonova mirovna poslanica ni našla nikjer posebnega odmeva. Grof Czernin se je postavil na precej demokratično stališče napram Rusiji, izrekel se je za mir brez aneksij in vojne odškodnine z Rusijo, glede drugih sovražnih držav pa ni v tem smislu podal nobene izjave: pušča si torej odprto pot. Pogajanja z Rusijo pa zopet zadevajo na formalne težkoče, ki utegnejo dovesti do opustitve pogajanj. Nemčija je nastopila povsem drugače. Glede na Rusijo ima še posebne pomisleke na izvedbo Czerninovih izjav, vrhutega so vojni hujskači začeli velikansko gonjo proti mirovnim stremljenjem. V Nemčiji je bila velika stavka za demokratizacijo Nemčije in za mir. Proti stavki sta najodločneje nastopila vojaštvo in vlada. Prepovedali so vse shode, razpustili delavske svete in vladni krogi so odklanjali sprejem delavskih deputacij. Generalna komisija strokovnih organizacij je hotela posredovati, strokovne organizacije so hotele prirediti shode, a vse je bilo prepovedano. Neodvisnega socialista Dittmanna, ki je hotel govoriti na nekem trgu, so aretirali in obsodili so ga po izjemnem sodu na pet let zapora. Vsi ti dogodki nam pričajo, da mirovno vprašanje v Nemčiji še ni dozorelo, in čuditi se ne moremo, če spričo vseh teh dogodkov tudi v sporazumu mirovna misel ne more do zmage. Vojno razpoloženje so ti dogodki povečali in že čitamo poročila, da se na obeh straneh pripravljajo na nove spomladanske ofenzive. Položaj je torej navidez skrajno neugoden, da bi se v kratkem sklenil mir, toda obupati ne smemo. Člombolj bodo kričali vojni hujskači tem bolj se bo zbujala želja po miru, ki končno vendar zmaga, zakaj interes človeštva zahteva mir, interes imperialistov spričo ogromnih vojnih stroškov, interes vojaštva spričo vojaških uspehov pa aneksije in zagotovitev militarnih pozitivnih uspehov. To je nasprotje, ki ga odpravi lahko vsak trenutek. Da je interes človeštva vobče važnejši nego vsi drugi specialni interesi, o tem pač ni nobenega dvoma. Stojimo torej pred novimi zagonetnimi dogodki, ki jih mora v kratkem rešiti bodočnost — vprašanje smrti in življenja, vprašanje človeških pravic.

Svetovna vojna se odigrava v glavnem le na italijanskem in francoskem bojišču z večjimi in manjšimi boji. Tem ljutejšje je pa delovanje vojnih hujskačev po vseh državah, ki naravnost s strastjo in z gnusno gonjo proti prijateljem miru nadaljujejo svoje svet uničujoče delo. Občutek imamo, da jim pojemlje sapa in da se zavedajo grozodejstva, ki so ga napravili.

Ali se bo sklenil mir z Rusijo? Lokalni zvezi: Pri posvetih v Berlinu se je razpravljalo tudi o rumunskem vprašanju, ki se je izpremenilo. Vossische Zeitung sodi, da se bo mir s celo Rusijo izjalovil, pač se bodo pa sklenile mirovne pogodbe z deli dosevanih ruskih ozemelj, katerim bodo pripoznali državno samostojnost.

Neprimerna občutljivost vratu proti mrzlemu zraku je le posledica pomanjkljivega pr etakanja krvi. Takozvano utrjenje vratu proti vplivom mraza obstoja v poživljanju dotoka krvi k vsem organom vratu in grla. To utrjenje dosežemo z zunanjim vribanjem in zpiranje vratu s Fellerjevim osvežujočim in poživljuječim zeliščnim esenc fluidom z z. z. „Elsa - fluid“. Uporaba tega bolečnic tolažečega in žlemo razpuščujočega domačega zdravila je najboljše varstvo proti prehlajenju vratu. 12 steklenic za 14 K 32 h pošlje franko na vse strani tega izbornega domačega sredstva lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elžijin trg št. 334. (Hrvaško.) Pri prebavljenju in pospešenjem presnove ima zmiraj ugoden vpliv. Kdor toraj gre težko na stran in se mu zapira, vzame naj Fellerjevo milo odvajajoče rabarbara kroglice z z. z. „Elsa - Pillen“ 6 škatljic stane franko 7 K 37 h in se priporoča naročiti teh dvoje domačih sredstev, da jih imate pri potrebi zmiraj pri rokah. Kot pridatek Fellerjev mentolov klinček proti migreni za 1 K in zmiraj zanesljivo sredstvo, proti kurjim očesom: Fellerjev turistovski obliž z z. z. „Elsa“ za 1 K in 2 K, bodo tam večkrat veliko koristili.

Revolucioniranje vojnih ujetnikov na Ruskem. Na spodbudo mednarodnega socialističnega odbora za vojne ujetnike v Moskvi je imel pred kratkim petrogradski ljudski komisariat za zunanje zadeve posvetovanje o izpeljavi revolucionarne propagande med v Rusiji se nahajajočimi vojnimi ujetniki. Sklenilo se je izdajati časopis za razširjanje revolucionarnih idej med vojnimi ujetniki in ustanoviti v Moskvi centralno mesto za to propagando. Obe ti podjetji sta podrejeni ljudskemu komisarijatu za zunanje zadeve, ki bo tudi nosil stroške za to propagando.

Ukrajina in Rusija. Berlinskimi listom se javlja iz Kijeva, da so čete ukrajinske rade zavzele Harkov. Državni tajnik Holubovič je sestavil novo ministrstvo, v katerem ni nobenega člana, ki bi se zavzemal za sporazum s petrograško vlado.

Japonci zapuščajo Rusijo. Berlinskimi listom se poroča iz Petrograda, so v Rusiji živeči Japonci od svojih konzulatov dobili naročilo, naj Rusijo čim prej zapuste.

Veliko vprašanje. Kakor poroča „Daily Mail“, je minister Carson povodom neke slavnosti izjavil v „British Empire Producers Organisation“: Sedanji čas ni samo resen, ampak tudi kritičen; ravno tako za naše sovražnike. Veliko vprašanje je sedaj, kateri od obeh bo vzdržal. Nemci ne zupajo toliko svoji vojaški premoči, kakor dejstvu, da so dobro disciplinirani narod. Mi vsi hočemo mir, a pomisliti moramo, da je velik razloček med resničnim mirom in med skrpanim mirom. Jaz spadam k tistim, ki so mnenja, da ne smemo zamuditi nobene prilike, ki bi pripomogla vojni do uspešnega in častnega konca. A v govorih, ki smo jih nedavno slišali iz Nemčije in Avstro-Ogrske, ne opažamo nobenega približanja naših sovražnikov k častnemu in trajnemu miru. Dokler naši sovražniki zahtevajo to, kar pomeni končno razpad ruske države, dokler sanjajo o takih stvareh, ne bo ta država tje do zadnjega pacifista ničesar hotela slišati o miru. Ves svet se bo po vojni boril za surovine. Predsednik nemške tekstilne industrije je priznal, da bo nemška tekstilna industrija uničena, če aliiranci vzamejo v roko kontrolo nad bombažem. Zakaj pa ne? To je morebiti nekrščansko, pa se ne da izpremeniti. Isto velja za mineralije. Kritizirala se je zakonska osnova glede trgovine z mineralijami, češ da škoduje trgovini. Čigavi trgovini? Nemčije! Ali naj Anglija dopušča, da ta trgovina pride zopet v nemške roke, da bodo Nemci lahko izdelovali topove in bombe? Ali se je kdaj slišalo o taki blaznosti?

Nova metoda boja proti stavkam. „Schweizer Arbeitgeber-Zeitung“ pripada vsekakor nedvomno slava, da je iznašla najnovejšo in tudi najuspešnejšo metodo, kako se treba „bojevati proti občenevarnemu štrajkanju“. V eni svojih zadnjih števil govori častitljivi list o stavki v poljubni tovarni za poljedelske stroje in meni v svoji sveži človekoljubnosti: „Tudi ne manjka zveznemu svetu na pomočnikih, da temeljito ogreni delavstvu take hudobne preskuse moči, in sicer brez policijske pomoči in brez strojnih pušk: Odtegne naj se enostavno delavcem, ki s svojo poželjivostjo po stavki motijo preskrbo z živili

za krajšo ali daljšo dobo krušna karta. To utegne hitro pomagati... To je pa res čudovito enostavno. In kako pametno! Zakaj, kdo naj potem dožene, kdo je zakrivil delavčev smrt za gladom: Izkoriščevalec, ki ne plača dovolj, da bi si mogel delavec kupiti kruha, ali zvezni svet, ki bi obsodil delavca z odvzetjem krušne karte na smrt? Vsekakor moramo pritrditi, da gladujoči delavci ne smejo več stavkati. Ali so to človekoljubni patrijoti?

Potvara živil v Švici. Po poročilih švicarskih strokovnih listov posnemamo, da so dognali pri preiskavah živil razmerna jako mnogo ponarejenih živil. Tako pravi poročilo, da je bilo pri preiskavi naslednjih predmetov ponarejenih

pri žganju in likerjih	36 odstot.
" kruhu	189 "
" jajčjih konservah	55.5 "
" mesninah	16.8 "
" sadnih sokovih	33.3 "
" suhi zelenjavi	66.6 "
" zelenjavnih konservah	26 "
" nadomestilih kave	24 "
" mlinskih izdelkov	26.8 "
" suhega sadja	42.8 "
" sadnih konservih	35.2 "
" gobah suhih in konserviranih	100 "
" jedilnih maščobah	14.2 "
" testeninah	22.9 "

To je le majhna zbirka zgledov, ki pa jasno dokazujejo, kaj nam prinašajo vedno naraščajoče cene. Kadar hoče kapitalistiški red višje cene, poskrbi tudi za številnejše ponaredbe blaga in živil. Tako je v Švici, kako je pa pri nas, tega nam ne pove statistika, ki je sedaj med vojno popolnoma odrekla. Pred vojno so preiskavali vsaj deloma živila, danes je pa ta naloga države skoro zaspala; zakaj ljudje itak vse pojedjo.

Vojna se nadaljuje do skrajnosti. Vrhovni vojni svet v Versaillu se je pod predsedstvom Clemenceaua bavil z izjavami grofa Czernina in grofa Hertlinga. V izjavah ni našel vrhovni vojni svet ničesar, kar bi kazalo, da so se centralne države približale zmernim pogojem aliirancev. Vrhovni vojni svet je prišel do prepričanja, da je v teh okoliščinah njegova edina naloga, da z zadnjo energijo nadaljuje vojaške napore aliirancev v tesnem in učinkovitem skupnem delovanju. Ti napor se morajo nadaljevati dokler se pri sovražnih

vladah in narodih ne doseže preobrat, ki zagotovi sklep miru na podlagi, ki ne pomenja kapitulacije pred agresivnim militarizmom glede vseh onih načel, katerim hočejo aliiranci pripomoči do zmage, načel svobode in pravičnosti in spoštovanja pravičnega naroda.

Wilsonov odgovor grofu Czerninu. Preko Berolina javljajo, da se je Wilson odločil, da zaenkrat ne odgovori grofu Czerninu.

Skupna armada aliirancev. Italijanski listi poročajo glede na konferenco v Versaillesu, da se napravi armada aliirancev pod jednotnim poveljstvom, ki je pripravljena nastopiti na vsakokrat najkriticnejših točkah ententne jednotne fronte.

Člani delavskih organizacij, ne pozablajte plačevati članarino vedno o pravem času!

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Vsaka žena

ne j bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg (Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97.

Ne stane nič!

ECO RECN

v m plačem, če ne odpravi mo uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vaša kurja očesa, bradavice in oroženelo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroštvenim listom K 275, trije lončki K 5.50, 6 lončkov K 8.50. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem. Kameni, Košice (Kaschau, Kassa) 1. pošt predal 12/639, Ogr.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.

Največja slovenska hranilnica!
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod **kontrollo c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno **Kreditno društvo.**